

NAČRT UPRAVLJANJA MESTNE LOGISTIKE

SLOVENSKE SMERNICE

dr. Marjan Lep, dr. Tomislav Letnik,
mag. Sebastian Toplak, Mitja Klemenčič

Univerza v Mariboru FGPA

mag. Mateja Kukovec, dr. Andreja
Kuzmanič

ZUM

Zelena mestna logistika za višjo kakovost življenja v mestih

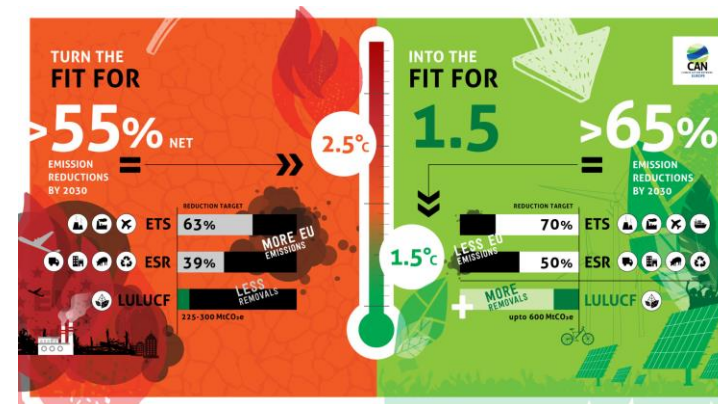
Nacionalne smernice za
pripravo Načrta upravljanja
mestne logistike

Izhodišča

- **Promet** trenutno povzroča **25%** emisij toplogrednih plinov v EU
- Ozadje – **Pariški sporazum**, dvig globalne temperature se omeji pod 2° (glede na pred industrijski čas), cilj EU = 1,5°
- **Evropski zeleni dogovor** - strategija razvoja EU, katerega cilj je podnebno nevtralna Evropa do 2050
- Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za **55%** do leta 2030
- Cilj evropskega Zelenega dogovora je zmanjšati te emisije za **90 %** do leta 2050

<https://www.europedirect.si/sl/novica/podnebno-nevtralna-trajnostna-evropska-unija>

<https://focus.si/kaj-prinasa-zakonodajni-paket-pripravljeni-na-55/>

Pomen mestne logistike ?

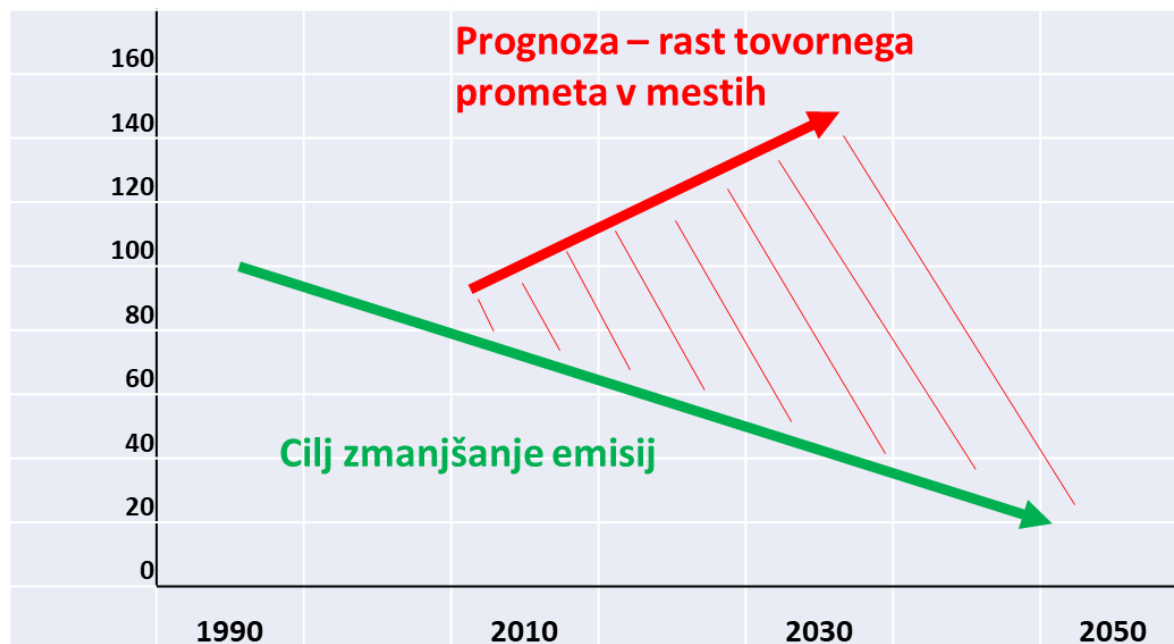
- **Stalna rast** mestnih območij – povečuje potrebo po inovativni in učinkoviti logistiki v mestih
 - **73%** prebivalcev živi v mestih, mesta generirajo kar **85%** bruto družbenega proizvoda
- **Mestni tovorni promet** je povsod po svetu **v porastu**
 - cca **2 % letno** - zato je nujno poiskati učinkovite rešitve, ki bi nudile podporo razvoju mesta
 - dostave v segment **e-trgovine** so v letu 2020 (covid) porastle za **25%**
- **“Zadnja milja”** ali **“zadnji kilometer”**
 - velja za najdražji del oskrbne verige – prispeva kar **28%** k stroškom transporta.

Cilj EU prometne politike

- **do leta 2030 v velikih mestnih središčih vzpostaviti mestno logistiko, ki bo skoraj brez CO2 emisij!**

Osnovni izziv

Kako reševati problematiko povečanega obsega tovarnega prometa in hkrati ohranjati okolje?

Strateški cilji

OKOLJSKI

- Prebivalcem prijazno mesto (izboljšanje kakovosti bivanja)
- Brez prometa v mestnem jedru
- Brez emisij (okoljske cone)

GOSPODARSKI

- Učinkovita (hitra, zanesljiva) oskrba
- Dvig konkurenčne sposobnosti
- Oživitev mestnega jedra
- Boljša nakupovalna izkušnja

Ukrepi za doseganje ciljev

Skupine ukrepov:

- **Tržni** (*hitrejša, cenejša in okolju prijazna dostava*)
- **Upravljavski** (*učinkovita realizacija*)
- **Regulativni** (*jasna in transparentna pravila, nadzor*)
- **Infrastrukturni** (*kvalitetna dostava*)
- **Digitalizacija** (*digitalizirana dostava*)
- **Inovacije** (*kreativna in inovativna dostava*)

Nekaj primerov:

- **Konsolidacijski centri** (združevanje pošiljk)
- **Dostavna mesta, mobilni depoji** (optimizacija zadnjega kilometra)
- **Brez emisijska dostava** (e-vozila, tovorna kolesa ...)
- **Tržne dovolilnice** (omejevanje obsega tovarnega prometa)
- **IKT Podpora** (optimizacija voženj, rezervacija dostavnih mest)
- **Avtomatizirana dostava** (roboti)
- ...

Smernic - NUML

- Razumeti jih je kot konceptualno **dopolnilo** Celostnih prometnih strategij (**CPS**)
- Predstavljajo **pomen** (trajnostne) **mestne logistike**.
- Podrobneje **definirajo postopke** (proces) priprave načrta.
- **Povzemajo izkušnje** in dobre prakse v sloveniji in v tujini.
- Natančno je predstavljena **metodologija** za izdelavo smernic.

POMEN MESTNE LOGISTIKE	7
ZAKAJ SE UKVARJATI S PODROČJEM MESTNE LOGISTIKE?	9
GEOGRAFSKE OMEJITVE V SLOVENSKEM KONTEKSTU	11
TRAJNOSTNA IN UČINKOVITA MESTNA LOGISTIKA	13
TRAJNOSTNA MESTNA LOGISTIKA V KONTEKSTU CELOSTNIH PROMETNIH STRATEGIJ	17
IZZIVI MESTNE LOGISTIKE	19
OSNOVNA/SPLOŠNA NAČELA PRIPRAVE NAČRTA UPRAVLJANJA MESTNE LOGISTIKE	20
POCES IZDELAVE NAČRTA UPRAVLJANJA MESTNE LOGISTIKE	23
A – UREDITEV POGOJEV ZA DELO	26
B – VZPOSTAVITEV PROCESA	30
C – ORIS ŽELENEGA STANJA	37
D – ANALIZA OBSTOJEČEGA STANJA	44
E – OPREDELITEV SMERI UKREPANJA	50
F – PRIPRAVA IN POTRDITEV NAČRTA	56
G – IZVAJANJE NAČRTA	60
PRILOGE	67
1 – PRIPOROČILA ZA UVAJANJE UKREPOV NA PODROČJU MESTNE LOGISTIKE	68
2 – OBVEZNI KAZALNIKI IN METODOLOGIJA MERJENJA	75
3 – METODOLOGIJA ZA VREDNOTENJE UKREPOV IN DOLOČANJE PRIORITET	77

Opomba: Priloge od A do M so objavljene na Slovenski platformi za trajnostno mobilnost (<https://www.sptm.si/>) v elektronski obliki.

Komu so namenjene ?

- Smernice so namenjene **odločevalcem v mestih** oziroma njihovim **strokovnim službam**, kakor tudi **organom/inštitucijam**, zadolženim za **upravljanje tovornega prometa** v urbanih območjih. Smernice so uporabne **tudi za izvajalce prevozov** v mestih.

Področja in geografski okvir

- Mestna logistika zajema številne aktivnosti, ki bi jih v grobem lahko razdelili na **B2B in/ali B2C** segment.
- Nadalje se ukvarjamo tudi s **servisnimi** storitvami, **gradbeno** logistiko, oskrbo **v času prireditev**, odvozi oziroma odstranjevanjem **odpadkov**, oskrbo **tržnice** ...
- **Evropske smernice** apelirajo naj se NUML pripravlja za celotno območje mesta oziroma za FUO (Funkcionalno urbano območje).
- V Sloveniji je FUO sestavljeni iz številnih občin zato je usklajevanje ukrepov praviloma težavno.

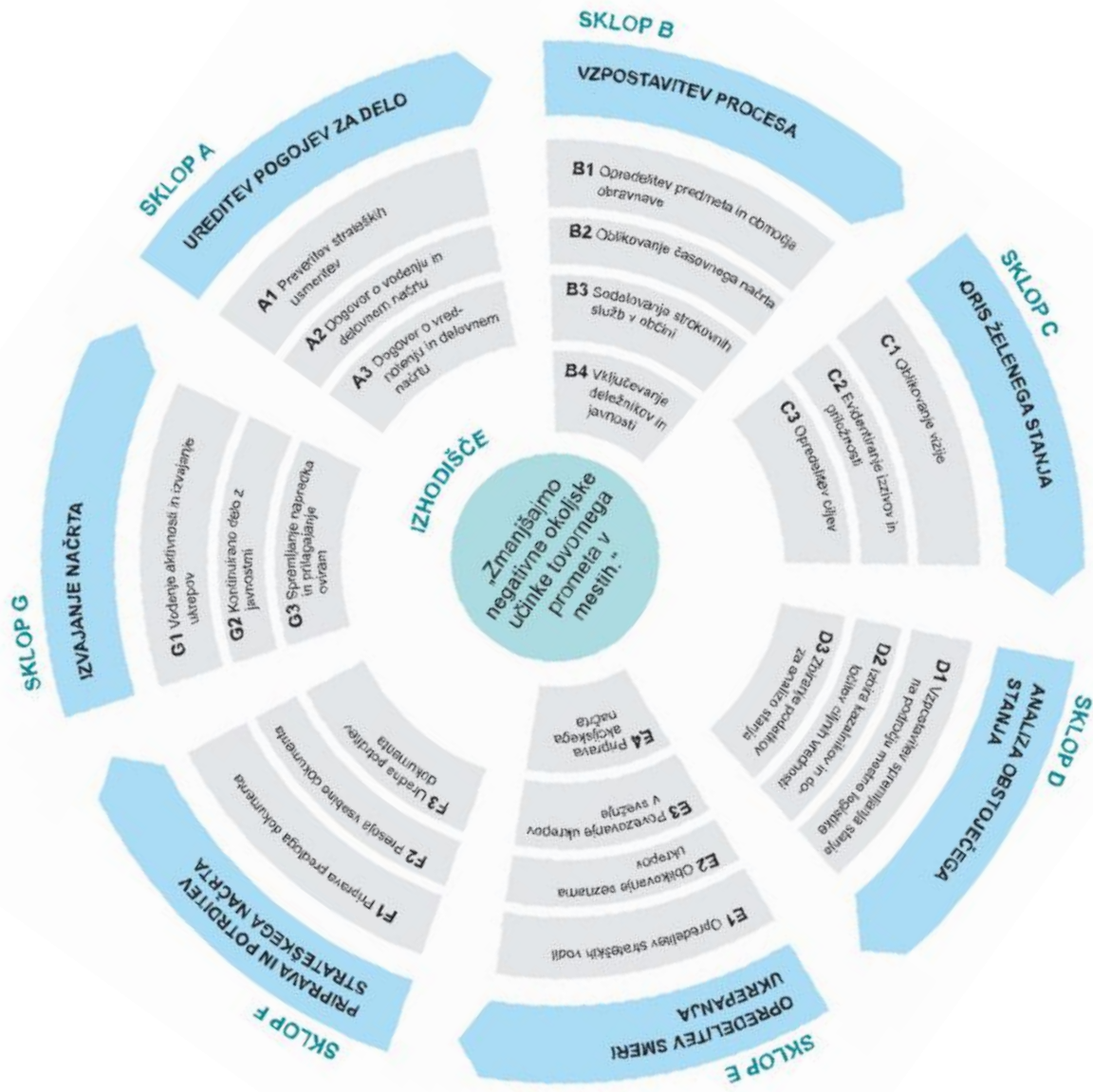
Priporočilo: V Sloveniji se ponuja kot »določen del mesta«: »mestno središče« (v Mariboru levi breg Drave), »peščona« (v Ljubljani), »zgodovinsko varovano mestno središče« (Ptuj, Piran), »turistični kraji v času sezone« (Bled, Bohinj, Bovec). V tem primeru je mogoče predlagati zelo konkretne in ciljno usmerjene ukrepe..

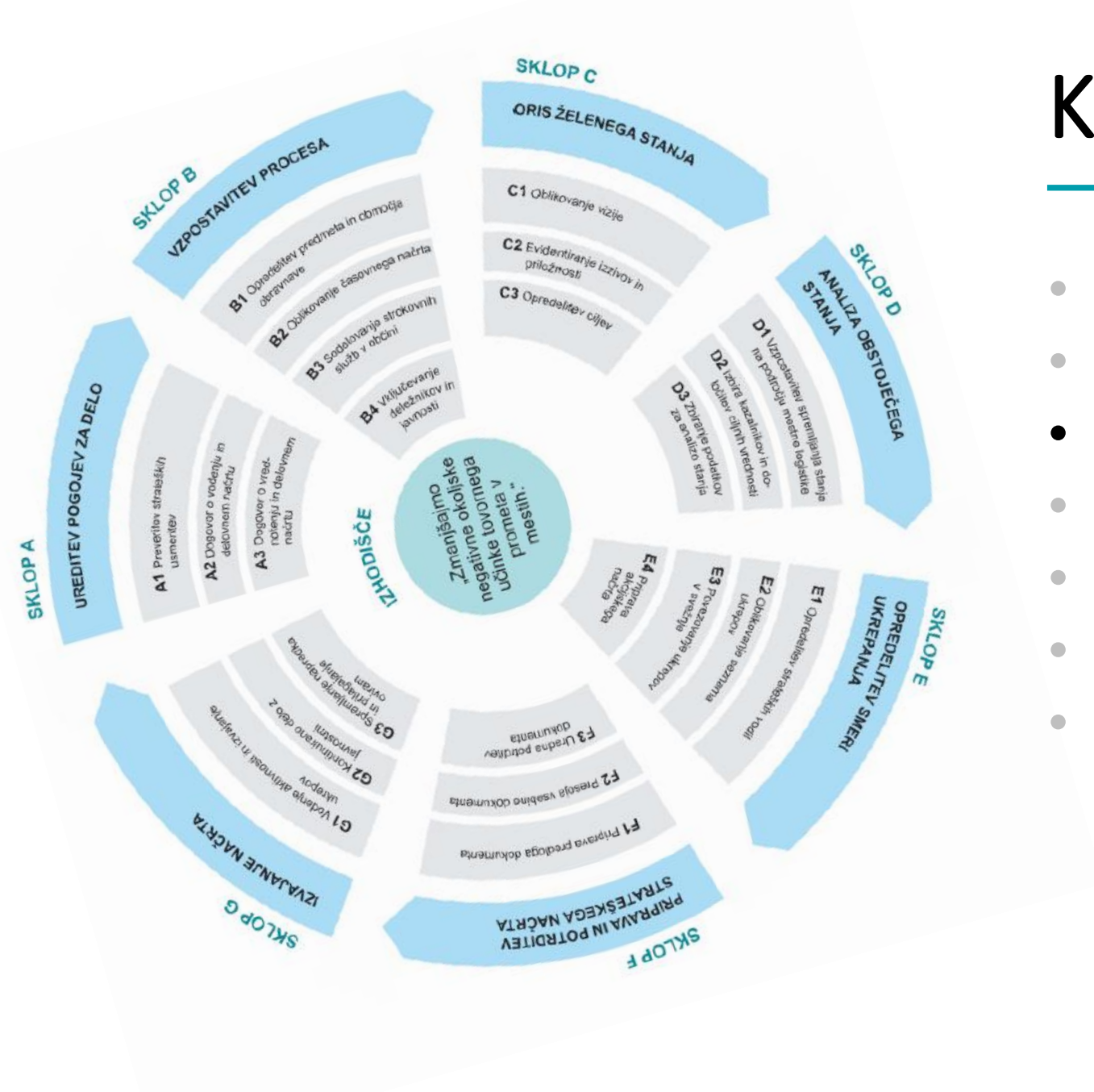
Koraki:

- **Ureditev pogojev za delo**
- Vzpostavitev procesa
- Opis želenega stanja
- Analiza obstoječega stanja
- Opredelitev smeri ukrepanja
- Priprava in potrditev načrta
- Izvajanje načrta

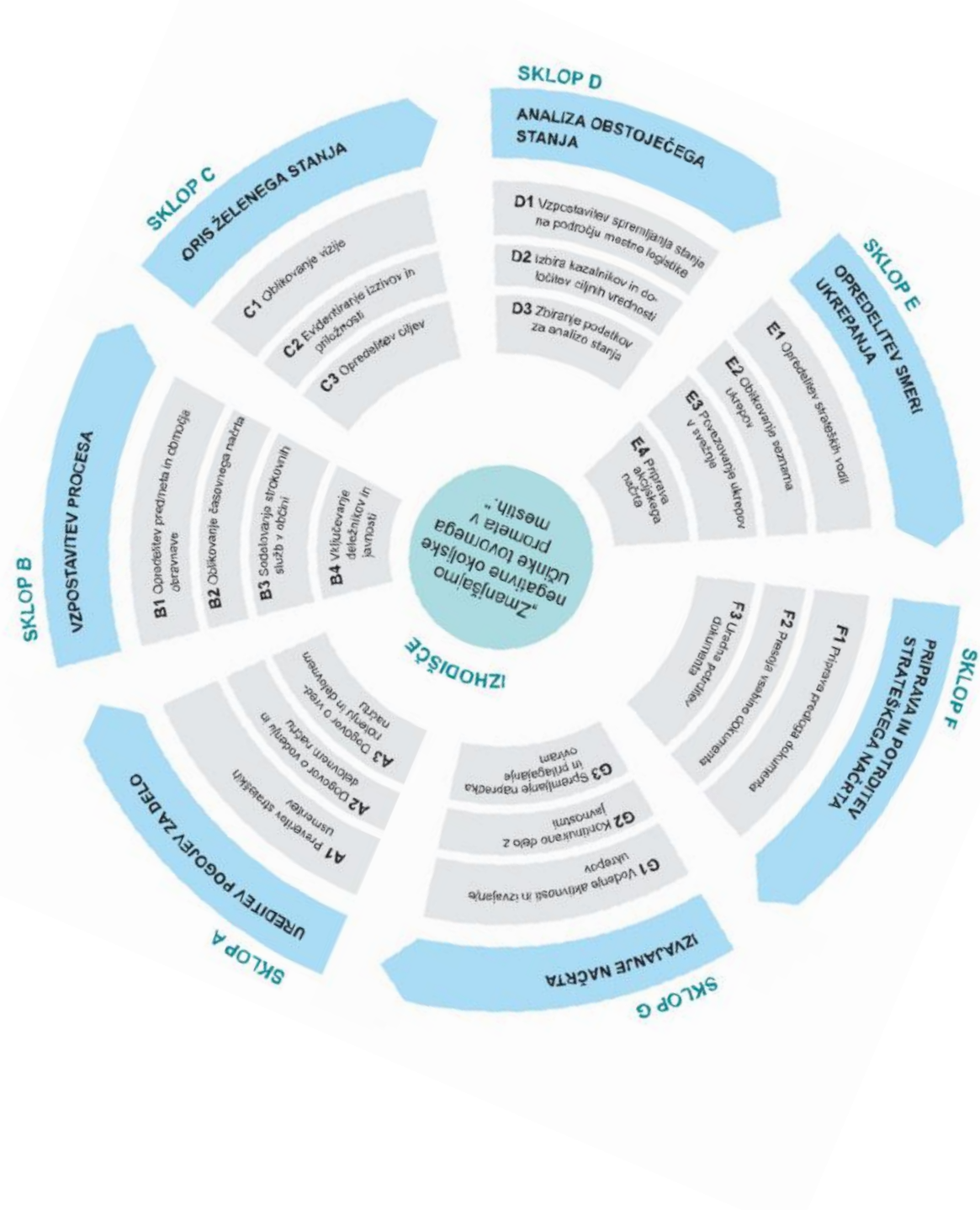
Koraki:

- Ureditev pogojev za delo
- **Vzpostavitev procesa**
- Opis želenega stanja
- Analiza obstoječega stanja
- Opredelitev smeri ukrepanja
- Priprava in potrditev načrta
- Izvajanje načrta

Koraki:

- Ureditev pogojev za delo
- Vzpostavitev procesa
- **Opis želenega stanja**
- Analiza obstoječega stanja
- Opredelitev smeri ukrepanja
- Priprava in potrditev načrta
- Izvajanje načrta

Koraki:

- Ureditvev pogojev za delo
- Vzpostavitev procesa
- Opis želenega stanja
- **Analiza obstoječega stanja**
- Opredelitev smeri ukrepanja
- Priprava in potrditev načrta
- Izvajanje načrta

Koraki:

- Ureditev pogojev za delo
- Vzpostavitev procesa
- Opis želenega stanja
- Analiza obstoječega stanja
- **Opredelitev smeri ukrepanja**
- Priprava in potrditev načrta
- Izvajanje načrta

Koraki:

- Ureditvev pogojev za delo
- Vzpostavitev procesa
- Opis želenega stanja
- Analiza obstoječega stanja
- Opredelitev smeri ukrepanja
- **Priprava in potrditev načrta**
- Izvajanje načrta

Koraki:

- Ureditvev pogojev za delo
- Vzpostavitev procesa
- Opis želenega stanja
- Analiza obstoječega stanja
- Opredelitev smeri ukrepanja
- Priprava in potrditev načrta
- **Izvajanje načrta**

Priloge – priporočila, prakse in vprašalniki

A: VPRAŠALNIK ZA TRGOVCE, LASTNIKE LOKALOV, HOTELOV ...

B: VPRAŠALNIK ZA PREVOZNIKE (DOBAVITELJE/DOSTAVLJAVCE NA TERENU)

C: VPRAŠALNIK ZA IDENTIFIKACIJO OPERATIVNIH IZZIVOV

D: VPRAŠALNIK ZA IDENTIFIKACIJO STRATEŠKIH IZZIVOV

E: VPRAŠALNIK ZA IDENTIFIKACIJO OPERATIVNIH CILJEV

F: VPRAŠALNIK ZA IDENTIFIKACIJO VREDNOT

G: VPRAŠALNIK ZA IDENTIFIKACIJO PREDLAGANIH SCENARIJEV RAZVOJA

H: VPRAŠALNIK O SMISELNOSTI UPORABE PRIMEROV DOBRIH PRAKS

I: PRIMERI DOBRIH PRAKS

J: ŠIRŠI NABOR PODATKOV IN KAZALNIKOV

K: ORODJE ZA NABOR UKREPOV

L: PRIPOROČILA ZA PROSTORSKE IN PROMETNE NAČRTOVALCE ZA VKLJUČEVANJE NAČRTA UPRAVLJANJA MESTNE LOGISTIKE V PROSTORSKE AKTE IN ODLOKE O PROMETU

M: PRIPOROČILA ZA VKLJUČEVANJE JAVNOSTI

Hvala za pozornost

Smernice in priloge bodo v digitalni obliki na voljo na “Spletni platformi za trajnostno mobilnost”

Vabljeni na delavnico:

[“Izzivi in možne rešitve upravljanja mestne logistike”](#)

ob 11:30 ali 13:40